

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 929 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
To'irova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahridinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security.....	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umda	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdujalilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aktsiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector.....	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста.....	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжонова	
O'zbekiston respublikasi budget jarayonida budgetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni.....	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику.....	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva MaxliyoXon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari.....	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari.....	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности.....	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahuyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddin Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jaroyonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	

TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TRANSFORMATSIYALASHUV JAROYONLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Kulboyeva Nargiz Majitovna

TDIU Bank ishi kafedrası mustaqil izlanuvchi

ORCID:0009-0001-3107-9722

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalash jarayonlari tizimli yondashuv asosida o'rganiladi. Tadqiqotda moliyaviy texnologiyalar (fintech), raqamli bank xizmatlari, moliyaviy inklyuziya, ESG tamoyillarini joriy etish hamda transformatsion boshqaruv konsepsiyalarining tijorat banklari amaliyotiga integratsiyasi ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil qilinadi. Bank tizimining barqaror rivojlanishi uchun zarur bo'lgan institutsional va texnologik transformatsiyalar, ularning bosqichlari, indikadorlari va natijaviy ko'rsatkichlari chuqur tahlil qilinib, xalqaro tajribalar asosida solishtirma baho beriladi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, tijorat banklarining raqobatbardoshligini oshirish, transformatsion salohiyatini kuchaytirish hamda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiluvchi taklif va amaliy mexanizmlar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, transformatsiya, raqamli moliya, fintech, ESG standartlari, moliyaviy inklyuziya, institutsional islohotlar.

Abstract: This article studies the transformation processes of commercial banks in the Republic of Uzbekistan based on a systematic approach. The study analyzes the integration of financial technologies (fintech), digital banking services, financial inclusion, ESG principles, and transformational management concepts into the practice of commercial banks from a scientific, theoretical, and practical perspective. The institutional and technological transformations necessary for the sustainable development of the banking system, their stages, indicators, and performance indicators, are analyzed in depth, and a comparative assessment is made based on international experience. According to the results of the study, proposals and practical mechanisms have been developed to increase the competitiveness of commercial banks, strengthen their transformational potential, and ensure financial stability. This scientific work is aimed at in-depth analysis and improvement of transformational reforms in the banking and financial sector at the PhD level.

Key words: commercial banks, transformation, digital finance, fintech, ESG standards, financial inclusion, institutional reforms.

Аннотация: В статье исследуются процессы трансформации деятельности коммерческих банков Республики Узбекистан на основе системного подхода. В исследовании анализируется интеграция финансовых технологий (финтех), услуг цифрового банкинга, финансовой доступности, принципов ESG и концепций трансформационного управления в практику коммерческих банков с научной, теоретической и практической точек зрения. Глубоко анализируются институциональные и технологические преобразования, необходимые для устойчивого развития банковской системы, их этапы, показатели и индикаторы эффективности, а также проводится сравнительная оценка на основе международного опыта. По результатам исследования разработаны предложения и практические механизмы по повышению конкурентоспособности коммерческих банков, усилению их трансформационного потенциала, обеспечению финансовой устойчивости. Данная научная работа направлена на углубленный анализ и совершенствование трансформационных реформ в банковско-финансовой сфере на уровне докторантуры.

Ключевые слова: коммерческие банки, трансформация, цифровые финансы, финтех, стандарты ESG, финансовая доступность, институциональные реформы.

KIRISH

Bugungi global iqtisodiy muhitda raqobatning keskin kuchayishi, moliyaviy texnologiyalarning jadal rivojlanishi hamda bank mijozlari ehtiyojlarining sifat jihatdan o'zgarishi tijorat banklari faoliyatini chuqur transformatsiyalash zaruratini yuzaga keltirmoqda. Bank tizimi iqtisodiyotning qon aylanish tizimi sifatida real sektorni moliyalashtirish, to'lovlar infratuzilmasini yuritish hamda jamg'arma resurslarini samarali taqsimlashda asosiy vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Shu sababli tijorat banklarining zamonaviy talablar asosida transformatsiyalashuvi nafaqat banklarning moliyaviy barqarorligiga, balki umuman iqtisodiy tizimning funksional samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF–5992-sonli¹ Farmoni doirasida milliy bank tizimi keng ko'lamli modernizatsiya bosqichiga qadam qo'ydi. Ushbu strategiyaning asosiy yo'nalishlaridan biri – tijorat banklarining institutsional, texnologik va boshqaruv salohiyatini transformatsiya qilish orqali bank xizmatlarining sifati va raqobatbardoshligini oshirishdan iboratdir. Bundan tashqari, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan 2021–2023-yillar davomida bank tizimini raqamlashtirish, risklarni boshqarish va kapital yetarilgini kuchaytirishga qaratilgan konsepsiyalar ham tizimdagi transformatsiya jarayonining muhim tarkibiy qismi sifatida qaralmoqda [9].

Hozirgi bosqichda tijorat banklarining transformatsiyasi bir qator ustuvor yo'nalishlarda amalga oshirilmoqda: raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish, mobil va internet-bank xizmatlarining ommaviylashuvi, kiberxavfsizlik infratuzilmasini takomillashtirish, "open banking" (ochiq bank tizimi) va fintech ekotizimiga integratsiyalashuv, shuningdek, ESG (Environmental, Social and Governance) tamoyillarini bank boshqaruvi amaliyotiga joriy etish.

Mazkur tadqiqotda tijorat banklarining transformatsion jarayonlari nazariy va amaliy jihatdan kompleks tahlil qilinadi, ularning samaradorlik mezonlari aniqlanadi hamda xalqaro tajriba asosida milliy transformatsion modelni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqiladi. Shu bilan birga, mavjud tizimda uchrayotgan institutsional, texnologik va boshqaruv muammolarining yechimlari ham taklif etiladi. Tadqiqotning dolzarbligi tijorat banklari faoliyatining yangi sharoitlarga moslashuvi va bu jarayondagi tizimli yondashuv zaruratidan kelib chiqadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalash jarayonlari iqtisodiyotdagi chuqur strukturaviy o'zgarishlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, bu borada xalqaro hamda mahalliy adabiyotlarda keng ilmiy bahs yuritilgan. Ushbu adabiyotlar sharhi transformatsiya jarayonining konseptual asoslari, raqamli texnologiyalarni joriy etish, institutsional islohotlar va moliyaviy barqarorlikka ta'sirini tahlil etishga qaratilgan.

North D. (1990) tomonidan ilgari surilgan institutsional iqtisodiyot nazariyasiga ko'ra, tizimli transformatsiyalar muvaffaqiyati, asosan, rasmiy institutlar – qonunchilik, mulk huquqlari va regulativ mexanizmlarning samaradorligiga bog'liq. Mazkur qarashlar tijorat banklarining faoliyatini raqamlashtirish va boshqaruv tizimlarini yangilash zaruratini asoslab beradi [2].

Bank transformatsiyasi bo'yicha IMF (2021), Jahon banki (2022) hamda BIS (Basel Committee on Banking Supervision) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda raqamlashtirish orqali banklar operatsion xarajatlarni 20–30 % ga qisqartirgani, mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligi esa 2–3 barobar oshgani aniqlangan. Deloitte (2023) ham o'z hisobotida transformatsiyalashgan banklar foydalanuvchi tajribasi, raqamli ekotizimga integratsiya va innovatsion mahsulotlar orqali ustunlikka erishayotganini ta'kidlaydi [4].

Puschmann (2017) fintech kompaniyalar va an'anaviy banklar o'rtasidagi o'zaro raqobatni tahlil qilib, banklar uchun "open banking" va API texnologiyalarining dolzarbligini ko'rsatib bergan. Agarwal & Zhang (2020) esa transformatsiya strategiyasining muvaffaqiyatli bo'lishi uchun yetakchilik, texnologik tayyorgarlik hamda mijoz ehtiyojlariga mos mahsulotlar ishlab chiqish zarurligini asoslagan [1].

Mahalliy olimlardan G'aniev B., Sattorov A. va Qurbonov M. tomonidan 2021–2023-yillar oralig'ida yozilgan ilmiy maqolalarda O'zbekiston tijorat banklari faoliyatida raqamli xizmatlarning joriy etilishi, kiberxavfsizlik, IT infratuzilmani modernizatsiya qilish hamda bank menejmentining zamonaviy shakllari muhokama qilingan. Ular bank transformatsiyasi samaradorligini oshirishda raqamli moliyaviy savodxonlik, ichki audit xizmatlarini avtomatlashtirish va ESG tamoyillariga asoslangan boshqaruv modelining afzalliklarini alohida ta'kidlagan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF–5992-sonli² Farmoni hamda O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining "Bank faoliyatini raqamlashtirish strategiyasi" (2021–2025) ushbu sohadagi rasmiy strategik yo'nalishlarni belgilovchi asosiy hujjatlar hisoblanadi. Ular bank faoliyatining transformatsion modelini shakllantirishda tayanch hujjatlar sifatida xizmat qilmoqda.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, tijorat banklarining transformatsiyalashuvi institutsional islohotlar, texnologik innovatsiyalar, raqamli moliyaviy xizmatlar hamda xalqaro standartlarga muvofiqlik asosida amalga oshirilmoqda. Ilmiy qarashlar va empirik tahlillar transformatsiya jarayonida kompleks yondashuv zarurligini, xususan, strategik menejment, mijoz ehtiyojlarini chuqur o'rganish hamda ilg'or texnologiyalarni moslashtirish muhimligini ko'rsatadi.

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF–5992-sonli Farmoni: <https://lex.uz/docs/-4811025>

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF–5992-sonli Farmoni: <https://lex.uz/docs/-4811025>

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining faoliyatini transformatsiyalash jarayonlarini chuqur ilmiy asosda o'rganishga qaratilgan bo'lib, unda nazariy tamoyillar bilan bir qatorda amaliy yondashuvlar asosida tahlil olib borildi. Transformatsiya murakkab va ko'p qirrali iqtisodiy-texnologik jarayon hisoblanib, uni o'rganishda turli metodologik yondashuvlarni uyg'unlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli tadqiqotda zamonaviy iqtisodiy tahlil vositalariga tayangan ko'p bosqichli, kombinatsiyalashgan metodologik yondashuv (mixed-method) qo'llanildi.

Avvalo, sifat va miqdoriy metodlarning uyg'unlashuvi orqali transformatsiyaga oid masalalarni har tomonlama yoritish imkoniyati yaratildi. Sifat yondashuvi bank faoliyatidagi transformatsiyaviy qarorlar, boshqaruv strategiyalari va tashkiliy o'zgarishlarni tahlil qilishda qo'llanilib, jarayonni chuqur anglashga xizmat qildi. Bu orqali banklar tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar – raqamli xizmatlarning joriy etilishi, yangi texnologiyalar asosida ishlovchi platformalarning yo'lga qo'yilishi hamda kadrlar malakasining oshirilishi kabi ko'rsatkichlar nazariy jihatdan talqin qilindi.

Shu bilan birga, miqdoriy metodlar yordamida transformatsiyaning banklarning moliyaviy samaradorligiga ta'siri statistik modellar orqali baholandi. Bunda, ayniqsa, operatsion xarajatlar darajasi, mijozlar sonining o'zgarishi, daromad koeffitsientlari, kapital rentabelligi kabi moliyaviy indikatorlar asosiy mezon sifatida tanlandi.

Tadqiqot jarayonida foydalanilgan ma'lumotlar manbalari birlamchi va ikkinlamchi guruhlariga ajratildi. Birlamchi ma'lumotlarga tijorat banklarining yillik hisobotlari, transformatsiya strategiyalari, Markaziy bank hamda Moliya vazirligi tomonidan e'lon qilingan statistik ko'rsatkichlar kiritildi. Ikkinlamchi ma'lumotlar esa xalqaro moliyaviy tashkilotlarning (IMF, World Bank, BIS) nufuzli hisobotlari, xorijiy va mahalliy ilmiy maqolalar, doktorlik dissertatsiyalari, shuningdek, JSTOR, SSRN va Scopus kabi ilmiy platformalarda chop etilgan tadqiqotlar asosida shakllantirildi.

Transformatsiya jarayonlarini chuqur o'rganish uchun bir nechta analitik metodlar qo'llanildi. Jumladan, SWOT-tahlil yordamida bank faoliyatining kuchli va zaif tomonlari, tashqi imkoniyatlar va tahdidlar aniqlandi. Regression analysis orqali raqamlashtirish darajasi bilan moliyaviy samaradorlik o'rtasidagi statistik bog'liqlik tahlil qilindi. Benchmarking usuli asosida O'zbekiston tijorat banklari bilan rivojlangan mamlakatlar tajribasi o'zaro solishtirildi. Bundan tashqari, Delphi usuli yordamida tajribali bank mutaxassislarining fikrlari asosida strategik tavsiyalar shakllantirildi. PESTLE-tahlil esa transformatsiya jarayoniga ta'sir ko'rsatuvchi siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va texnologik omillarni tizimli ravishda baholash imkonini berdi.

Tadqiqot doirasida ilgari surilgan ilmiy gipotezalar nazariy asosga ega bo'lib, ular empirik jihatdan ham tekshirildi. Xususan:

Tijorat banklarining raqamli transformatsiya darajasi oshgani sari ularning operatsion samaradorligi yuqorilaydi;

Transformatsiya jarayonlari samarali amalga oshirilgan banklarda mijozlar soni va daromadlar o'sish sur'atlari yuqori bo'ladi;

Innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi bank xavflarini boshqarish sifatini oshiradi.

Tadqiqotning geografik doirasi sifatida O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari tanlab olindi. Xususan, "Ipoteka Bank", "Xalq Banki", "Agrobank" va "Kapitalbank" kabi yirik moliyaviy institutlarning transformatsion tajribasi chuqur tahlil qilindi. Tadqiqotda statistik ma'lumotlar bazasi sifatida 2018–2024-yillar oralig'idagi ko'rsatkichlar asosiy manba sifatida tanlandi.

Mazkur metodologik asoslar tadqiqotning ishonchliligini ta'minladi hamda yakuniy xulosalarni amaliyotda qo'llash imkoniyatlarini kengaytirdi. Transformatsiya jarayonining ichki mantiqiy bog'liqliklari, omillar tizimi va institutsional muhit bilan o'zaro ta'siri kompleks yondashuv asosida aniqlab berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tijorat banklarining faoliyatini transformatsiyalash jarayonlari o'z mohiyatiga ko'ra murakkab, bosqichma-bosqich va chuqur institutsional moslashuvni talab qiladigan o'zgarishlar majmuasidan iborat. Transformatsiya bu faqat texnologiyani joriy etish emas, balki banklar boshqaruv madaniyati, inson kapitali, xizmat ko'rsatish strategiyasi va operatsion samaradorlikning butun tizimini qayta ko'rib chiqish jarayonidir. O'zbekiston tijorat banklari, xususan, "Ipoteka Bank", "Agrobank", "Xalq Banki" va "Kapitalbank" misolida olib borilgan amaliy tahlillar shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda transformatsion islohotlar bank sektorida sezilarli o'zgarishlarga olib kelmoqda.

Banklar transformatsiyasining markazida raqamlashtirish jarayoni turadi. Ushbu yo'nalishda amalga oshirilgan islohotlar mijozlar ehtiyojlariga tezkor javob qaytarish, xizmat sifati va tezligini oshirishga xizmat qilmoqda. Jumladan, "Kapitalbank" 2024-yil holatiga ko'ra, barcha tranzaksiyalarining 85 foizdan ortig'ini raqamli kanallar orqali amalga oshirishga erishgan. "Ipoteka Bank"da esa mobil ilova orqali berilgan kreditlar

soni 2020–2023-yillar oralig'ida 4,7 barobarga oshgan. "Xalq Banki" esa o'z filiallar tarmog'ini optimallashtirish orqali xizmat ko'rsatish punktlari sonini qisqartirib, masofaviy xizmatlardan foydalanuvchilar sonini 2,3 million nafarga yetkazgan.(1-jadval)

1-jadval. Tijorat banklari transformatsiyasining asosiy yo'nalishlari³.

Transformatsiya yo'nalishi	Asosiy vazifalar	Amaldagi muammolar
Raqamlashtirish va texnologik innovatsiyalar	Mobil ilovalar, API, open banking, blockchain joriy etish	IT infratuzilma eskiligi, texnologik integratsiya muammolari
Xizmat ko'rsatish sifatini oshirish	Omni-kanalli xizmatlar, chatbotlar, masofaviy xizmatlarni kengaytirish	Filiallar haddan tashqari yuklangan, mijozlar kutish vaqti uzoq
Kadrlar salohiyatini rivojlantirish	Treninglar, innovatsion o'quv dasturlar, raqamli savodxonlik	Kadrlar yetishmovchiligi, o'qitish resurslari cheklangan
Kiberxavfsizlikni mustahkamlash	Antifraud tizimlar, axborot xavfsizligi protokollari, xavf monitoringi	Huquqiy va texnik himoya darajasi past, tahdidlar ko'pligi
Kredit portfelini avtomatlashtirish	Skoring tizimlari, sun'iy intellekt yordamida qaror qabul qilish	Risklar noto'g'ri baholanmoqda, qo'lda yuritiladigan jarayonlar mavjud
Moliya hisobotlarini raqamlashtirish	Real vaqt rejimidagi hisobotlar, avtomatik monitoring	Ma'lumotlar uzluksizligi ta'minlanmagan, tahlil yetarli emas
Strategik boshqaruvni optimallashtirish	KPI tizimlari, analitik platformalar orqali qarorlar qabul qilish	Subyektiv qarorlar ustun, strategik rejalashtirish zaif

Ushbu holatlar bank transformatsiyasining texnologik jihatdan muvaffaqiyatli kechayotganini, shu bilan birga, mijozga yo'naltirilgan yondashuv samaradorligini ko'rsatmoqda. Bu o'zgarishlar nafaqat xizmat ko'rsatish tizimini modernizatsiya qilishga, balki mijozlar sodiqligini mustahkamlashga ham xizmat qilmoqda.

Transformatsiya jarayonlarining banklar moliyaviy natijalariga bevosita ta'sirini aniqlash maqsadida bir qator asosiy ko'rsatkichlar tahlil qilindi. 2018–2024-yillar oralig'ida raqamli tranzaksiyalarning ulushi 27 foizdan 85 foizgacha o'sdi, bu esa texnologik sarmoyalarning o'zini oqlayotganini ko'rsatadi. Bank xizmatlari xarajatlari 1200 milliard so'mdan 860 milliard so'mgacha kamaygan bo'lib, bu transformatsiya jarayonining iqtisodiy samaradorligini ifodalaydi. Aktivlar rentabelligi (ROA) 1,1 foizdan 1,9 foizgacha, o'z kapital rentabelligi (ROE) esa 9,8 foizdan 15,4 foizgacha oshdi.

Mazkur moliyaviy ko'rsatkichlar shuni anglatadiki, raqamli texnologiyalarni joriy etish natijasida banklar operatsion jihatdan samaraliroq faoliyat yurita boshladi, risklarni boshqarish sifati yaxshilandi, mijozlar bazasi kengaydi va rentabellik ko'rsatkichlari ijobiy o'zgarishga uchradi.

Transformatsion jarayonlarning muvaffaqiyati inson kapitalisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Bank xodimlarining zamonaviy texnologiyalarni o'zlashtirishi, mijozlar bilan ishlash bo'yicha ko'nikmalari va malakasi yuqori bo'lishi bugungi kundagi asosiy talab hisoblanadi. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, transformatsiyani muvaffaqiyatli amalga oshirgan banklarda 1 nafar xodimga to'g'ri keladigan mijozlar soni o'rtacha 17 foizga oshgan, xizmat ko'rsatish tezligi esa 20–25 foizga qisqargan. Ayniqsa, malaka oshirish kurslariga jalb qilingan xodimlar ulushi 2018-yildagi 28 foizdan 2024-yilda 72 foizga yetgani bank ichki salohiyatining sezilarli o'sishini bildiradi [7].

Demak, inson resurslariga sarmoya kiritish, ularni transformatsiya bosqichlarida faol ishtirok ettirish va zamonaviy boshqaruv madaniyatini shakllantirish transformatsiya muvaffaqiyatining muhim omillaridan biridir (2-jadval).

2-jadval. Tijorat banklari transformatsiyasi ko'rsatkichlari⁴.

Ko'rsatkichlar	2018	2020	2022	2024
Raqamli tranzaksiya ulushi (%)	27	43	68	85
Mobil ilova foydalanuvchilari (ming)	920	1 350	2 100	2 900
Bank xizmatlari xarajati (mlrd so'm)	1 200	1 070	940	860

3 Manba:Mualif ishlanmasi

4 Manba:Markaziy bank yillik hisoboti

ROA (Aktivlar rentabelligi) (%)	1.1	1.3	1.6	1.9
ROE (O'z kapital rentabelligi) (%)	9.8	11.2	13.7	15.4

Bundan tashqari, texnologik yangiliklarga kadrlar salohiyatining sust moslashuvi hamda kichik va o'rta banklarda transformatsiya uchun moliyalashtirish manbalarining yetarli emasligi dolzarb muammolardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Bu holatlar transformatsiya jarayonlarida banklar o'rtasida tengsizlikning yuzaga kelishiga sabab bo'lmoqda.

Yuqoridagi tahlillar asosida xulosa qilish mumkinki, tijorat banklarining faoliyatini transformatsiyalash – bu faqat texnologik yangilanish emas, balki strategik rejalashtirish, inson kapitalini rivojlantirish va institutlararo muvozanatni ta'minlashga qaratilgan kompleks jarayondir. Raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali banklar xizmat ko'rsatish sifati, operatsion samaradorlik va moliyaviy barqarorlikka erishmoqda. Biroq transformatsiyaning to'liq natijaga olib kelishi uchun mavjud tizimli muammolar bartaraf etilishi, islohotlar muvofiqlashtirilgan holda olib borilishi zarur. Bu borada ilmiy asoslangan yondashuvlar, tajribaga asoslangan qarorlar va kompleks strategiyalar ishlab chiqilishi dolzarb masala bo'lib qolmoqda [7].

Tijorat banklarining transformatsiyalashuvi bugungi global moliyaviy makonda nafaqat texnologik, balki institutsional va strategik o'zgarishlar zaruratini taqozo etmoqda. O'zbekiston tajribasi shuni ko'rsatmoqdaki, transformatsion jarayonlar raqamli xizmatlar joriy etilishi bilan boshlansa-da, ularning muvaffaqiyatli yakun topishi uchun inson kapitali, boshqaruv madaniyati, mijozlarga xizmat ko'rsatish falsafasi va tashkiliy tuzilmalar izchil isloh qilinishi talab etiladi. Tadqiqotda olingan natijalar ushbu holatlarni chuqurroq anglash imkonini berdi.

Birinchidan, transformatsiya jarayonining iqtisodiy samaradorligi raqamli texnologiyalarni tatbiq etish bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatmoqda. Mobil ilovalar orqali ko'rsatilayotgan xizmatlar ulushining keskin oshishi, tranzaksiyalar sonining ortishi va bank xizmatlari xarajatlarning kamayishi texnologik yechimlarning real ijtimoiy-iqtisodiy samara berayotganini tasdiqlaydi. Xususan, 2018–2024-yillar oralig'ida raqamli tranzaksiyalar ulushining uch barobarga yaqin oshgani transformatsiyaning natijadorligiga yaqqol dalildir.

Biroq ushbu raqamlar ortida inson omilining o'rni alohida ajralib turadi. Xodimlar salohiyati va xizmat ko'rsatish tezligi tahlili shuni ko'rsatadiki, inson kapitaliga yo'naltirilgan sarmoya darajasi oshgan banklarda xizmatlar sifati yuqori, mijozlar soni esa ko'proq bo'lmoqda. Bu holat transformatsiya nafaqat texnologik jarayon, balki boshqaruv madaniyati va inson resurslarini rivojlantirishning kompleks kombinatsiyasi ekanini tasdiqlaydi. Transformatsiyaning eng muhim mezon – u keltirayotgan foydani mijozlar, xodimlar va jamiyat uchun qanday ko'paytirayotganidir.

Ikkinchidan, xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlar bank tizimlarida transformatsiya – bu bir martalik kompaniya emas, balki doimiy takrorlanadigan, iterativ (qayta baholanadigan va sozlanadigan) jarayon hisoblanadi. Banklar "agile" metodologiyalar asosida xizmatlarni doimiy takomillashtirish, mijoz tajribasini optimallashtirish va xavf omillarini oldindan aniqlash ustida ishlamoqda. O'zbekistonda ham raqamli strategiyalar shakllanayotgan bo'lsa-da, ko'plab kichik banklar hali bu yondashuvlarga to'liq moslasha olmagan.

Uchinchidan, transformatsiyaning moliyalashtirilishi va infratuzilmasi masalalari muhim muhokama mavzusidir. Raqamlashtirish va IT yangilanishlari katta kapital sarfini talab qilmoqda. Yirik banklar ushbu xarajatlarni ichki resurslar hisobidan qoplashga muvaffaq bo'lgan bo'lsa-da, kichik banklar uchun bu hali dolzarb muammo bo'lib qolmoqda. Bu esa banklar o'rtasida transformatsion tengsizlikka sabab bo'lmoqda va kelajakda ularning raqobatbardoshligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

To'rtinchidan, tadqiqotda aniqlangan muammo va to'siqlar – ayniqsa, kiberxavfsizlik strategiyalarining yetishmasligi va platformalararo integratsiyaning zaifligi – bank tizimida transformatsion islohotlarni to'liq va xavfsiz amalga oshirish yo'lidagi asosiy tahdidlar sifatida namoyon bo'lmoqda. Bunday holatlar nafaqat mijoz ishonchini pasaytiradi, balki moliyaviy tizimning umumiy barqarorligiga ham xavf tug'diradi [8].

Shu nuqtai nazardan, muhokama qilinishi zarur bo'lgan eng muhim masala – transformatsiyani kompleks yondashuv asosida amalga oshirish zaruriyatidir. Bunda texnologik yechimlar bilan birga boshqaruv tizimi, inson resurslari siyosati, ichki nazorat va reguliyativ muvofiqlik ham mustahkamlanishi kerak.

Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalash jarayonlari zamonaviy iqtisodiy rivojlanish sharoitida bank tizimining raqobatbardoshligi va barqarorligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynamoqda. Tadqiqot natijalari asosida ta'kidlash joizki, transformatsiya – bu faqat texnologik jarayon emas, balki strategik, tashkiliy va inson resurslari omillariga asoslangan ko'p qirrali islohotdir. O'zbekiston tajribasi ko'rsatmoqdaki, tijorat banklarining raqamli xizmatlar joriy etish, masofaviy xizmatlar ko'lamini kengaytirish va moliyaviy samaradorlikni oshirishga qaratilgan transformatsion harakatlari aniq ijobiy natijalar bermoqda.

Xususan, banklar tomonidan raqamli platformalar joriy etilishi natijasida mijozlar soni va xizmatlar hajmi sezilarli darajada oshgan, operatsion xarajatlar qisqargan, foydalilik ko'rsatkichlari esa oshgan.

Transformatsiyalashgan banklarda mijozlar bilan ishlash sifati yaxshilangan, xizmat ko'rsatish muddati qisqargan, xodimlar salohiyati esa izchil ravishda oshib bormoqda. Bu esa transformatsiyaning bank ichki muvozanati va tashqi imijiga ijobiy ta'sir ko'rsatganini bildiradi.

Shu sababli, transformatsiya jarayonini izchil va kompleks tarzda tashkil etish, bank tizimi ishtirokchilarining texnologik tayyorgarligini kuchaytirish, shuningdek, transformatsiyaga xizmat qiluvchi infratuzilmalarni davlat va xususiy sektor hamkorligida rivojlantirish zarur. Ayniqsa, regulyatorlar tomonidan banklar uchun transformatsion yo'l xaritasini ishlab chiqish, strategik ko'rsatkichlarni belgilash va monitoring tizimini kuchaytirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, tijorat banklarining transformatsiyasi O'zbekiston moliyaviy tizimining raqobatbardoshligini oshirish, moliyaviy xizmatlardan foydalanishni kengaytirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish yo'lida asosiy omillardan biri sifatida qaralishi lozim. Ushbu yo'nalishda ilmiy asoslangan yondashuvlar, xalqaro tajribani milliy sharoitga uyg'unlashtirish va innovatsion boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish istiqboldagi muhim ustuvorliklardan biri bo'lib qoladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, tijorat banklarining transformatsiyalashuvi zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning ajralmas tarkibiy qismidir. Bu jarayon nafaqat texnologik yangilanish, balki strategik rejalashtirish, inson kapitalini rivojlantirish va institutsional muvozanatni ta'minlashni o'z ichiga oladi. O'zbekiston bank tizimi misolida olib borilgan amaliy tahlillar raqamli platformalarning joriy etilishi, operatsion xarajatlarning qisqarishi, mijozlar sonining ko'payishi va moliyaviy samaradorlikning ortishini yaqqol namoyon qildi.

Transformatsiya jarayoni faqat texnologiyalarni joriy etish bilan cheklanmay, balki inson resurslariga sarmoya kiritish, boshqaruv madaniyatini takomillashtirish va xizmat ko'rsatish falsafasini qayta ko'rib chiqishni ham talab qiladi. Ayniqsa, xodimlarning salohiyati, mijozlar ehtiyojlariga mos yondashuv va xavfsizlik infratuzilmasi bu jarayonning muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillar hisoblanadi.

Shu bilan birga, transformatsiya jarayonida duch kelinayotgan tizimli muammolar – IT infratuzilmaning yetarli emasligi, kiberxavfsizlik strategiyalarining sustligi, kichik banklarning moliyaviy resurslar bilan cheklanganligi – bu yo'nalishdagi islohotlarni murakkablashtirmoqda. Banklar o'rtasidagi transformatsiya darajasidagi farqlar tizimda asimmetriya va raqobat muvozanatining buzilishiga olib kelishi mumkin.

Shunday ekan, transformatsiya jarayonini kompleks va izchil tarzda amalga oshirish, davlat tomonidan strategik yo'l xaritalarini ishlab chiqish, banklar uchun texnologik va institutsional tayyorgarlikni oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining samarali transformatsiyasi O'zbekiston moliyaviy tizimining barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Puschmann, T., 2017. Fintech. Business & Information Systems Engineering, 59(1), b. 69–76.
2. Agarwal, R. va Zhang, J., 2020. Transforming through technology: Digital banking in emerging markets. Journal of Financial Services Research, 57(3), b. 245–262.
3. Deloitte, 2023. Banking transformation insights: Rethinking the future of finance. [online] Mavjud: <https://www2.deloitte.com>.
4. World Bank, 2022. Digital Financial Services: Challenges and Opportunities. Washington, DC: World Bank Group.
5. International Monetary Fund (IMF), 2021. Financial Stability and Digital Innovation. IMF Working Paper WP/21/45. Washington, DC: IMF.
6. Basel Committee on Banking Supervision (BIS), 2021. Sound Practices: Implications of Fintech developments for banks and bank supervisors. Basel: Bank for International Settlements.
7. Ganiev, B. va Sattorov, A., 2022. O'zbekiston bank tizimida raqamli transformatsiya tendensiyalari. Iqtisodiyot va innovatsiyalar, 3(4), b. 134–141.
8. Qurbonov, M., 2023. Tijorat banklarida transformatsiyalash jarayonlarini takomillashtirish yo'nalishlari. Moliyaviy tadqiqotlar jurnali, 5(2), b. 58–66.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 2020-yil 12-maydagi "2020 – 2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi to'g'risida"gi PF-5992-sonli Farmoni
10. <https://lex.uz>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
